TENDINȚE ALE DEZVOLTĂRII SECTORULUI AGRICOL DIN REPUBLICA MOLDOVA

DEVELOPMENT TRENDS OF THE AGRICULTURAL SECTOR IN THE REPUBLIC OF MOLDOVA

Mihaela-Dorina ODAINÂI,
Specialitatea Business și administrare, gr. BA-241,
Coordonator științific: **Alina STRATILA**, dr., conf. univ.,
Universitatea Tehnică a Moldovei

Rezumat: *Articolul analizează tendințele recente ale dezvoltării sectorului agricol din Republica Moldova în perioada 2021–2025, pe baza datelor oficiale ale Biroului Național de Statistică. Cercetarea utilizează metode statistice, comparative și structurale pentru examinarea a trei dimensiuni ale evoluției sectorului: dinamica sezonieră a producției agricole globale, modificările structurii dintre producția vegetală și cea animalieră, precum și performanța economico-financiară a întreprinderilor din domeniul*

agriculturii, silviculturii și pescuitului. Rezultatele evidențiază caracterul pronunțat sezonier al producției agricole, predominanța ramurii vegetale în structura sectorului și deteriorarea unor indicatori ai eficienței economice după anul 2021, în pofida creșterii numărului de întreprinderi și a veniturilor din vânzări. Analiza arată că dezvoltarea sectorului agricol rămâne vulnerabilă atât la dezechilibre structurale, cât și la constrângeri economico-financiare. În concluzie, studiul subliniază necesitatea modernizării tehnologice, a reducerii dependenței excesive de producția vegetală și a consolidării sustenabilității economice a întreprinderilor agricole.

Cuvinte-cheie: *producție agricolă, structură sectorială, eficiență economică, sustenabilitate economică*

Abstract: *This article examines recent development trends in the agricultural sector of the Republic of Moldova over the period 2021–2025, based on official data from the National Bureau of Statistics. The study employs statistical, comparative, and structural methods to explore three key dimensions of sectoral development: the seasonal dynamics of gross agricultural output, shifts in the balance between crop and livestock production, and the economic and financial performance of enterprises operating in agriculture, forestry, and fishing. The findings reveal a pronounced seasonal pattern in agricultural output, the dominance of crop production within the sectoral structure, and the deterioration of several economic efficiency indicators after 2021, despite growth in the number of enterprises and in sales revenues. The analysis shows that the development of the agricultural sector remains vulnerable to both structural imbalances and economic and financial constraints. In conclusion, the study highlights the need for technological modernization, a reduction in excessive dependence on crop production, and stronger economic sustainability of agricultural enterprises.*

Keywords: *agricultural production, sectoral structure, economic efficiency, economic sustainability*

Introducere

Sectorul agricol ocupă un loc important în economia Republicii Moldova, atât prin rolul său productiv, cât și prin impactul asupra securității alimentare și activității economice din mediul rural. Totodată, literatura recentă arată că evoluția acestui sector este influențată de un ansamblu complex de factori climatici, economici și tehnologici, care îi conferă un caracter dinamic și vulnerabil [7], [9].

În aceste condiții, dezvoltarea agriculturii nu poate fi apreciată exclusiv prin volumul total al producției. O analiză mai riguroasă presupune examinarea modului în care evoluează principalele componente ale sectorului și a felului în care acestea contribuie la formarea rezultatului agricol global. Din această perspectivă, cercetările de specialitate subliniază importanța abordării structurale a sectorului, precum și necesitatea raportării performanței sale la condițiile reale de funcționare ale întreprinderilor agricole [7], [10].

În același timp, literatura relevă că dezvoltarea sectorului agricol depinde nu doar de volumul activității desfășurate, ci și de capacitatea acestuia de a utiliza eficient resursele disponibile [8], de a susține procese de modernizare și de a răspunde unor cerințe externe tot mai complexe [4]. Pentru sectorul agricol, această dimensiune este cu atât mai importantă cu cât activitatea sa este influențată puternic de factori externi greu de controlat, iar perspectivele de dezvoltare sunt tot mai mult legate de investiții, adaptare structurală și consolidarea sustenabilității economice [5], [6].

Prin urmare, cercetarea tendințelor de dezvoltare ale sectorului agricol necesită o abordare integrată, care să îmbine analiza dinamicii producției, a modificărilor structurale și

a unor indicatori economico-financiari relevanți. În acest context, prezentul studiu își propune să evidențieze principalele tendințe recente ale dezvoltării sectorului agricol din Republica Moldova, prin examinarea sezonalității producției globale agricole, a structurii producției agricole și a unor indicatori economici care permit aprecierea sustenabilității sectorului.

Metodologie și date

Studiul se bazează pe metode statistice, comparative și structurale de analiză a dezvoltării sectorului agricol din Republica Moldova. Au fost utilizate datele oficiale ale Biroului Național de Statistică, disponibile în baza StatBank și în statisticile privind activitatea economico-financiară a întreprinderilor. Perioada analizată este 2021–2025 pentru producția agricolă și structura acesteia, respectiv 2021–2024 pentru indicatorii economico-financiari ai sectorului. În baza acestor date au fost examinate dinamica producției, modificările structurale și câțiva indicatori derivați ai eficienței economice.

Rezultate și discuții

Pentru a surprinde mai complet tendințele recente ale dezvoltării sectorului agricol din Republica Moldova, analiza rezultatelor este structurată pe trei paliere complementare. În prima etapă este examinată dinamica sezonieră a producției globale agricole (Tabelul 1), ceea ce permite evidențierea amplitudinii variațiilor trimestriale. În a doua etapă sunt analizate modificările structurale ale sectorului, prin raportarea evoluției producției vegetale și animaliere la rezultatul global. În a treia etapă este abordată dimensiunea economico-financiară a sectorului, prin examinarea unor indicatori relevanți privind întreprinderile din domeniul agriculturii, silviculturii și pescuitului. O asemenea abordare oferă o imagine mai clară atât asupra performanței cantitative a sectorului, cât și asupra transformărilor sale structurale și economice.

Tabelul 1. Producția globală agricolă în gospodăriile de toate categoriile din Republica Moldova, pe trimestre, mil. lei

Anul	Trimestrul I	Trimestrul II	Trimestrul III	Trimestrul IV
2021	1 757,1	3 756,2	22 291,6	20 628,6
2022	2 036,9	4 568,0	22 360,9	12 058,8
2023	2 208,4	4 412,1	22 644,2	12 535,7
2024	2 418,4	4 323,5	22 869,3	12 020,9
2025	2 141,0	4 970,9	27 991,1	11 582,0

Sursa: elaborat de autor în baza [1, 3].

Datele din Tabelul 1 evidențiază caracterul sezonier pronunțat al sectorului agricol din Republica Moldova: în toți anii analizați, cele mai reduse valori ale producției globale agricole se înregistrează în trimestrul I, iar cele mai înalte în trimestrul III, ceea ce confirmă dependența sectorului de ciclul agricol anual. Totodată, analiza relevă fluctuații între ani, întrucât în perioada 2021–2024 valorile trimestrului III s-au menținut relativ stabile, la circa 22–23 miliarde lei, în timp ce în 2025 acestea au crescut până la 27 991,1 mil. lei. Reducerea anuală a producției în trimestrul IV față de trimestrul III arată că vârful sezonier nu se menține până la sfârșitul anului, iar această evoluție confirmă atât sezonalitatea accentuată, cât și volatilitatea ridicată a sectorului agricol.

Dacă datele prezentate în Tabelul 1 au evidențiat, în principal, caracterul sezonier al producției globale agricole, atunci pentru o înțelegere mai profundă a tendințelor de dezvoltare ale sectorului agricol este necesară analiza structurii interne a acestei producții. În acest sens, Tabelul 2 permite nu doar urmărirea dinamicii producției agricole globale în raport cu anul precedent, ci și identificarea contribuției relative a producției vegetale și a celei animaliere la formarea rezultatului general al sectorului agricol.

Datele din Tabelul 2 arată că evoluția agriculturii din Republica Moldova în perioada 2021–2025 a depins în mare măsură de rezultatele producției vegetale. În anii în care aceasta a înregistrat creșteri importante, s-a majorat și producția globală agricolă, iar în anii în care producția vegetală s-a redus, sectorul agricol a cunoscut o dinamică negativă.

Tabelul 2. Evoluția producției agricole globale și structura acesteia în Republica Moldova

Anul	Producția globală agricolă, % față de anul precedent	Producția vegetală, %	Producția animalieră, %	Ponderea producției vegetale în total, %	Ponderea producției animaliere în total, %
2021	157,9	185,5	96,4	81,0	19,0
2022	70,8	64,1	96,8	69	31
2023	124,5	136,2	98,4	75,0	25,0
2024	85,4	77,1	105,7	64,0	36,0
2025	113,8	121,3	96,6	74,0	26,0

Sursa: elaborat de autor în baza [3].

În același timp, producția animalieră a avut o evoluție mai stabilă, însă influența sa asupra rezultatului general a fost mai redusă. Prin urmare, tendințele evidențiate confirmă faptul că structura internă a agriculturii moldovenești rămâne dezechilibrată, sectorul fiind dependent în principal de performanța ramurii vegetale.

Totuși, analiza producției nu este suficientă pentru a aprecia pe deplin starea sectorului agricol. În spatele acestor rezultate se află activitatea întreprinderilor care formează baza economică a ramurii. Din acest motiv, următorul pas al cercetării vizează examinarea unor indicatori economici ai mediului antreprenorial din agricultură, capabili să evidențieze cât de solidă este susținerea economică a dezvoltării sectorului (Tabelul 3).

Tabelul 3. Indicatori economico-financiari ai sectorului „Agricultură, silvicultură și pescuit” din Republica Moldova

Anul	Numărul întreprinderilor raportoare, unități	Întreprinderi profitabile, unități	Întreprinderi cu pierderi, unități	Venituri din vânzări, mil. lei	Profit (+) / pierderi (-) până la impozitare, mil. lei
2021	5 077	3 485	1 272	24 713,5	6 266,3
2022	5 454	3 219	1 908	27 900,1	4 251,8
2023	5 664	2 923	2 440	25 498,6	1 137,7
2024	5 990	3 211	2 466	27 483,0	1 449,8

Sursa: elaborat de autor în baza [2].

Datele din Tabelul 3 arată că, în perioada 2021–2024, sectorul „Agricultură, silvicultură și pescuit” și-a extins treptat baza antreprenorială, numărul întreprinderilor raportoare fiind în continuă creștere. Totodată, veniturile din vânzări au avut, în ansamblu, o evoluție favorabilă, chiar dacă în anul 2023 s-a înregistrat o anumită reducere comparativ cu anul precedent. În schimb, rezultatul financiar până la impozitare evidențiază o tendință mai puțin stabilă: după nivelul foarte înalt atins în anul 2021, în anii următori se observă o diminuare accentuată, urmată doar de o ușoară redresare în 2024. Prin urmare, datele confirmă că sporirea numărului de întreprinderi și a veniturilor nu a fost însoțită de o consolidare proporțională a performanței financiare a sectorului.

Indicatorii derivați din Tabelul 4 completează această imagine și permit o evaluare mai exactă a eficienței economice a sectorului.

Tabelul 4. Indicatori selectivi de eficiență economică ai sectorului „Agricultură, silvicultură și pescuit” din Republica Moldova

Anul	Venituri din vânzări pe o întreprindere, mil. lei	Marja profitului înainte de impozitare, %	Ponderea întreprinderilor profitabile, %
2021	4,87	25,36	68,6
2022	5,12	15,24	59,0
2023	4,50	4,46	51,6
2024	4,59	5,28	53,6

Sursa: elaborat de autor în baza [2].

Deși veniturile din vânzări pe o întreprindere s-au menținut la un nivel relativ înalt, marja profitului înainte de impozitare s-a redus semnificativ după anul 2021. În mod similar, ponderea întreprinderilor profitabile a înregistrat o tendință descendentă, cu o ușoară îmbunătățire în 2024. Aceste rezultate sugerează că, în pofida unei baze antreprenoriale în creștere, sectorul agricol continuă să se confrunte cu dificultăți în transformarea veniturilor în rezultate financiare stabile și durabile.

În ansamblu, analiza Tabelelor 3 și 4 completează concluziile formulate anterior și arată că dezvoltarea sectorului agricol din Republica Moldova nu trebuie apreciată doar prin volumul producției, ci și prin calitatea rezultatelor economico-financiare obținute de întreprinderi. Astfel, creșterea producției nu înseamnă automat și consolidarea sustenabilității economice a sectorului.

Concluzii

Pe baza rezultatelor obținute, se poate aprecia că dezvoltarea sectorului agricol necesită măsuri orientate spre modernizare tehnologică, reducerea vulnerabilității față de factorii climatici și consolidarea sustenabilității economico-financiare a întreprinderilor. O atenție deosebită trebuie acordată echilibrării structurii interne a sectorului, astfel încât dependența excesivă de producția vegetală să fie diminuată. În acest mod, agricultura Republicii Moldova își poate valorifica mai eficient potențialul productiv și competitiv.

Bibliografie:

1. Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova. Activitatea agricolă în anul 2025. Comunicate. Disponibil la: <https://statistica.gov.md/ro/activitatea-agricola-in-anul-2025-9515_62335.html> [Accesat la: 24.03.2026].
2. Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova. StatBank. Activitatea și poziția financiară a agenților economici. Disponibil la: <https://statbank.statistica.md:443/PxWeb/sq/2a6b5cfd-90bc-4a05-9e56-15681a7b2176> [Accesat la: 21.03.2026].
3. Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova. StatBank. Producția globală agricolă. Disponibil la: <https://statbank.statistica.md:443/PxWeb/sq/c946b05f-2f46-4861-aad4-c4bde6e11fe5> [Accesat la: 20.03.2026].
4. Council of the European Union. Moldova: EU takes steps towards the elimination of customs duties for seven agricultural products. Bruxelles: Council of the European Union, 18 septembrie 2025. Disponibil la: <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2025/09/18/moldova-eu-takes-steps-towards-the-elimination-of-customs-duties-for-seven-agricultural-products/> [Accesat la: 18.03.2026].
5. Food and Agriculture Organization of the United Nations (FAO). Republic of Moldova attracts partners to advance investment into its food and agriculture sectors. Roma: FAO, 6 martie 2026. Disponibil la: <https://www.fao.org/europe/news/detail/republic-of-

moldova-attracts-partners-to-advance-investment-into-its-food-and-agriculture-sectors/en> [Accesat la: 19.03.2026].

6. German Economic Team. EU harmonisation puts Moldovan agriculture at a crossroads. Berlin/Chișinău: German Federal Ministry of Food and Agriculture / Agricultural Policy Dialogue (APD), 2024. Disponibil la: <https://www.german-economic-team.com/en/newsletter/eu-harmonisation-puts-moldovan-agriculture-at-a-crossroads/> [Accesat la: 19.03.2026].
7. GHEORGHIȚA, M., STRATILA, A., GUMENIUC, I. Transformation of Moldova's agricultural sector: new challenges and investment opportunities, The 6th Economic International Conference „Competitiveness and Sustainable Development”, Technical University of Moldova, 7th - 8th November 2024, Conference proceedings, pp. 229-236, ISBN 978-9975-64-483-9 (PDF). Disponibil la: <https://doi.org/10.52326/csd2024.34> [Accesat la: 19.03.2026].
8. STRATILA, A., TURCAN, R., GHEORGHIȚA, M. Efficiency of personnel management and its impact on labour productivity: the experience of agricultural enterprises in the Republic of Moldova. In: 3rd International Conference on Engineering, Natural and Social Sciences ICENSOS 2024, on May 16- 17, 2024 in Konya, Turkey. Published by All Sciences Academy. pp. 1100-1107.
9. World Bank. Moldova Economic Update. Washington, DC: World Bank Group, 2024. Disponibil la: <https://thedocs.worldbank.org/en/doc/9a4979b9cb56380179fbe177ed17dc66-0080012024/original/Moldova-MEU-English.pdf> [Accesat la: 17.03.2026].
10. СТРАТИЛА, Алина, ЦУРКАН, Рина. Долгосрочное развитие аграрных предприятий Молдовы за счет эффективного использования основных средств. In: Perspectives and achievements within European Integration of Moldova, Ed. 1, 1-2 octombrie 2020, Chişinău. Chișinău, Republica Moldova: 2021, Vol.1, pp. 144-150.